

ABORDAREA INTEGRATĂ LA CICLUL PRIMAR

prof. înv.primar Mocioi Victoria Simona
Școala Gimnazială „Alexandru Ștefulescu” Tg - Jiu, Gorj

În fiecare zi ne întâlnim cu probleme ce trebuie rezolvate având un caracter integrat și nu pot fi soluționate decât apelându-se la cunoștințe, deprinderi, competențe ce aparțin diferitelor obiecte de studiu. Așadar elevii de azi, adulții de mâine, trebuie să facă față solicitărilor lumii contemporane, trebuie să fie formați în așa fel încât să aibă capacitatea de a realiza transferuri rapide și eficiente între discipline, de a colecta, sintetiza și de a pune la lucru împreună cunoștințele dobândite prin studierea disciplinelor școlare.

Dacă succesul școlar este dat de performanța elevului în cadrul contextelor disciplinare, succesul în viața personală, profesională și socială este dat tocmai de capacitatea de a ieși din tiparul unei discipline și de a realiza conexiuni și transferuri rapide între discipline, pentru soluționarea problemelor ivite.

Predarea integrată presupune o anumită modalitate de predare și o anumită modalitate de organizare și planificare a instruirii și produce o inter-relaționare a disciplinelor sau obiectelor de studiu, astfel încât să se răspundă nevoilor de dezvoltare ale elevilor.

Plecând de la aceste idei actuale se impune un nou tip de educație, flexibilă, adaptabilă la nevoile speciale și C.E.S. ale tuturor educabililor în general și la cele ale celor cu probleme în special, educația integrată ce se detașează de normativitatea educației tradiționale.

Acest aspect se reflectă în maniera de abordare metodologico-procedurală a educabililor. Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile, caracterizate prin diversitate.

Strategia în educația integrată apropiindu-se de cea anglo-saxonă, aceasta pune accent pe „aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora” (Dorel Ungureanu, 2000).

Strategiile educației integrate sunt „strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicante, organizative și socializante” (Dorel Ungureanu, 2000). Acestea, datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi cu ușurință multiplicare sau diversificate pentru a acoperi situațiile noi. Aceste atribute caracterizează și învățarea, care trebuie să se realizeze în grupuri mici, să fie cooperativă, partenerială, activ-participativă, să se desfășoare într-un mediu relaxant, plăcut.

Strategiile cooperative s-au dovedit a fi valoroase datorită faptului că facilitează nu numai învățarea, ci și comunicarea, socializarea, cunoașterea reciprocă dintre elevi, care conduc la acceptarea reciprocă și la integrarea, din toate punctele de vedere, a elevilor cu C.E.S. în colectivul clasei. Toți elevii învață datorită acestor strategii să asculte activ, să fie toleranți, să ia decizii și să-și asume responsabilități în

cadrul grupului. Experiența educațională acumulată în școli-pilot a evidențiat că utilizarea strategiilor cooperative determină o serie de rezultate pozitive: creșterea motivației elevilor pentru activitatea de învățare; influențarea stimei de sine a elevilor, care, deși oscilantă în timp, sfârșește prin a fi pozitivă; dezvoltarea competențelor sociale ale elevilor; modificarea pozitivă a relațiilor dintre elevi; formarea unei atitudini pozitive față de personalul didactic, disciplinele de studiu și conținutul acestora; capacități sporite de a percepe o situație, un eveniment și din perspectiva celuilalt.

Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă asigură, pe termen lung, efecte benefice pentru toți membrii grupului (Latas, Parrilla, 1992): o reală interacțiune și intercomunicare; o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere, considerare, respect); o restructurare firească a distribuirii autorității în grup; o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru; o împărtășire, atât ca reciprocitate, cât și ca ajutor asimetric acordat; un simț al disponibilității și al artei solicitării sau acordării ajutorului mult sporite.

trebuie subliniat faptul că lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare influențează în mod pozitiv formarea răspunderii individuale (elevii trebuie să comunice rezultate în nume personal sau în numele grupului), interacțiunea directă și formarea deprinderilor interpersonale și de grup mic. De asemenea, ele creează între elevi o interdependență pozitivă (aceștia realizează că au nevoie unii de alții pentru a realiza obiectivele și sarcinile grupului, că au resurse pe care trebuie să le administreze în comun, că recompensele vor fi comune).

La dispoziția educatorilor stau o serie de metode și procedee de învățare prin cooperare, care își găsesc aplicabilitatea în primele trei dintre cele patru secvențe principale ale unei lecții: **evocarea, realizarea/construirea sensului și reflexia** (încheierea lecției rămânând la latitudinea educatorului). Dintre acestea, cu mare eficiență în condițiile educației inclusive, pot fi utilizate (Gherguț Alois, 2005): brainstorming-ul; știu / vreau să știu / am învățat; activitatea dirijată de citire-gândire; predicțiile în perechi; gândiți /lucrați în perechi / comunicați; rezumați / lucrați în perechi / comunicați; interviul în trei etape (2-4 elevi); turul galeriei; unul stă, trei circulă; linia valorilor; masa rotundă; creioanele la mijloc.

Eficiența acestor metode și procedee este dată de faptul că promovează libera exprimare a ideilor. Elevii sunt orientați pe drumul spre descoperirea răspunsului corect, nu sunt lăsați să aștepte „singurul răspuns bun” de la cadrul didactic. Ei învață să comunice cu ceilalți, să-și asume roluri, să asculte și să respecte părerile celorlalți, acceptând astfel diversitatea sub toate formele ei (intelectuală, fizică, a opiniilor etc.). Este important să le amintim elevilor că toți membrii grupului sunt egali și nimeni nu are voie să domine.

Strategiile cooperative cuprind: · împărțirea pe grupuri de lucru (clasa este împărțită în grupuri de 4-6 membri, dintre care unul cu nevoi speciale; membrii au roluri specifice, pe care le rotesc ulterior; toate grupurile primesc aceeași sarcină, care este rezolvată prin contribuția tuturor membrilor); învățarea în grupuri cooperative (când sarcinile de învățare per grup sunt elementele componente ale unei sarcini mari, complexe, la nivel de clasă, atunci învățarea se realizează în grupuri cooperative); învățarea în grupuri competitive (grupurile de lucru pot deveni la un moment dat competitive, pe o secvență dată); învățarea competitiv-aditivă tip PUZZLE (sarcinile de învățare sunt divizate până la nivelul fiecărui membru component, pentru a se reîntregi ulterior din juxtapunerea atent-selectivă a contribuțiilor parțiale); învățarea competitiv-aditivă tip JIGSAW (grupurile primesc aceeași sarcină, care se divizează membrilor; „omologii de sarcină“ (numiți experți) din grupuri se întâlnesc, lucrează în comun pentru descoperirea soluțiilor, apoi se reîntorc în grup, devenind responsabili de predarea conținutului studiat celorlalți membri ai grupului inițial. Strategiile de predare și materialele folosite rămân la latitudinea grupului de experți, aici intervenind creativitatea și abilitatea fiecărui elev necesare în îndeplinirea cu succes a sarcinii, împărțirea pe grupuri mici, investigative.

Strategiile cooperative sunt doar două dintre opțiunile la care pot apela învățătorii. Lor li se alătură **strategiile de socializare în clasa integrată, strategiile organizative și cele curriculare** (prin adăugare/modificare de obiective și conținuturi).

Cunoașterea strategiilor educației integrate este indispensabilă oricărui cadru didactic care vrea să-și asume responsabilitatea de a răspunde tuturor exigențelor și cerințelor educative ale diversilor elevi care le calcă pragul clasei cu speranța reușitei. Educatorul trebuie să se plieze după fiecare caz, să-și flexibilizeze demersul didactic pentru a satisface cerințele educative ale fiecărui elev luat în parte și ale tuturor la un loc.

BIBLIOGRAFIE

Gherguț Alois: *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată*, Polirom, Iași, 2001

Gherguț, Alois: *Sinteze de psihopedagogie specială*, Polirom, Iași, 2005

Latas, Parrilla. A.: *El profesor antes la integracion escolar*, Editorial Cincel, Argentina, 2003

Ungureanu, Dorel: *Educația integrată și școala inclusivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000

Verza E.: *Psihopedagogia integrării și normalizării în REVISTA DE EDUCAȚIE SPECIALĂ*, nr.1/1992